

Dr. Vágó Béla, Sáfár Sándor, Benczenleitner Ottó, Szalma László
A férfi rúdugrás történeti áttekintése a „kezdetektől” napjainkig

Bevezető

A rúdugrás az atlétika egyik leglátványosabb ügyességi versenyszáma. A nekifutás és elrugaszkodás atlétikus képességeket-készségeket kíván, míg ezután egyértelműen a tornász ügyesség, a relatív erő kerül előtérbe.

A végrehajtását illetően a legveszélyesebb versenyszám az atlétikán belül, hiszen rosszul megválasztott-, sérült rúd, helytelen helyről történő elrugaszkodás, rossz leérkezés a szivacsba, vagy esetleg mellé stb. számtalan veszélyforrással jár. A sérülések ellenére elmondhatjuk, hogy a rúdugrás igen népszerű és a nézők számára igen izgalmasnak ítélt versenyszám.

A következőkben, először a férfiak, majd a nők történeti-stílustörténeti időszakait mutatjuk be kiemelve az egyes korszakok nagy egyéniségeit nemzetközi és hazai vonatkozásban.

A férfi rúdugrás története

1860 – 1900

Megjelenése a középkori várostromok idejére utal (a vár körüli árkok, ill. palánkok átugrása). A XIX. század elején Németországban a híres Guts-Muths gimnasztika részeként gyakorolták. Eleinte inkább távolba, nem pedig magasba ugrottak a rúddal. Későbbiekben egy angliai krikett klub tagjai próbálták magasba ugrani a rúd segítségével.

Hosszú, nehéz „kőrisfa”, vagy „hikorifa” rudat használtak. Magyarországon a rúdugrást először a lovas fogatok ún. petrencés rúdjaival alkalmazásával kezdték meg az ugrók. Kezdetben, a rudak végén háromágú kb.10 cm hosszú lándzsák voltak, melyek a rudak biztonságos letűzését „garantálták”. (Akkoriban még letűző gödröt nem alkalmaztak).

A technika a következő volt: A rudat kb. 3 láb (91,4 cm) centivel a léccel elöl „támasztották” le és az elugrás után „ülő” helyzetben jutottak át a léccel fölött. A „technikához” még hozzá tartozott az is, hogy az elugrás után még fölfele másztak a rúdon. 1888-ban az angol Tom Ray 3,57 m-es eredményt ért el. A versenyszámot, az amerikaiak és a japánok uralták. Későbbi években is e két nemzet vetélkedése jellemezte a versenyeket.

Az amerikai Hugh Baxter „újított” a technikán az alul lévő kéz csúsztatásával és ezzel már a modern időket vetítette elő. A hosszú ideig tartó amerikai dominancia 1898-ban kezdődött. 1898: Raymond Clapp 3,62 m-el, világcsúcsot ugrott, mely 1972-ig állt fenn.

Az első két olimpiai bajnok William Hogh (1896) volt. Irving Baxter 1900-ban diadalmaskodott, mindketten 3,30 m-t ugrottak. Irving Baxter (testvére a technikai újító Hugh Baxter-nek) két arany-, és három ezüstérmét nyert az 1900-as párizsi olimpián. Győzött rúdugrásban, valamint első lett magasugrásban is. Ő az egyetlen sportoló a modern olimpiai játékok történelmében, aki e két számban egy olimpián nyert aranyérmeket. A helyből magasugrás, helyből távolugrás, és a helyből hármasugrás számokat ezüstérmesként zárta. Irving mind a három versenyben honfitársa, Ray Ewry mögött lett második.

Az 1900-as Olimpián a rúdugrás vasárnapra esett, emiatt a másik két amerikai nem indult. A rendezők másnap engedélyezték az amerikaiak indulását. Don Horton 3,45 m-t és Charles Dvorak 3,35 m-t ért el, ezek az eredmények azonban már nem befolyásolták az előző napi hivatalos sorrendet.

1901-1920

Az amerikai dominancia még hosszú éveken keresztül folytatódott. A XX. század első világcúcsát Normann Dole (3,69 m) 1904-ben állította föl. Azonban St. Louis-ban az Olimpiát az előző olimpián „kissé hoppon maradt” amerikai, Charles Dvorak nyerte (3,50 m).

A francia „rúdugró iskola” első képviselője Fernand Gonder volt. A mindössze 170 cm magas atléta először, mint katona ismerkedett meg ezzel a versenyszámmal. 1904-ben (3,38 m) francia rekordot állított föl. Néhány hét múlva Párizsban folytatta (3,69 m) és ez világcúcs beállítás volt! Egy év múlva – 1905-ben újra világcúcsot ugrott (3,74 m).

Még ebben az évben 4,00 méterre javította a világ legjobb eredményét. Az ő technikája nélkülözötte a „rúdon-mászás” lehetőségét, amit akkoriban mások alkalmaztak. (Később a szabályok a mászást megtiltották). F. Gonder 1906-ban (3,50 m) eredménnyel megnyerte az un. „Interim Games” nevezetű versenyt (10 éves évfordulójára rendezett verseny az újkori olimpiáknak).

Az 1908-as Londoni Olimpián két amerikai Edward Cook és Alfred Gilbert 3,71 m-el holtversenyben mindketten aranyérmesek lettek. Az ezüstérmet nem adták ki senkinek és így hárman szereztek bronzérmet (a kanadai Edward Archibald, az amerikai Charles Jacobs és a svéd Bruno Söderström).

A. Gilbert egy év múlva „átvitte” a 4 métert. A következő években is az amerikai versenyzők uralkodtak ebben a versenyszámban: Robert Gardiner (3,98 m), Marc Wright (4,02 m). Wright technikája már a modern rúdugrás technikáját vetítette elő, mivel a lécvételkor először az alul fogó kezét „engedte el” csak aztán a felül fogót. A lécvétel testhelyzete „íves”, nekifutásának hossza kb. 30 m volt. (Az íves lécvétel a bicska és a repülő lécvétel előnyeit ötvözte. Az ugró ilyenkor ugyanis enyhén hajlított csípővel, ívszerű helyzetben haladt át a lécfölkön).

Az 1912-es Olimpián (Stockholm) hatan ugrották át a 3,80 m-t. A győztes Harry Babcock (USA) 3,95 m-t ért el. A második M. Wright és F. Nelson lett holtversenyben (3,85 m).

A háború utáni időszak első rúdugrója – Frank Foss (USA) volt- tökéletesítette a lécvétel „bicska nyitását” és 1919-ben Chicagóban 4,05 m-re javította a világcúcsot. (A bicska lécvétel a nevet a lécfölkön történő behajlásról és a lécfölkön szinte teljes „körbefonásáról” kapta).

A következő évben (1920) 4,09 m-el nyerte az Antwerpeni Olimpiát. F. Foss versenyzése különös, mondhatni modern volt. Első kísérlete a 4,00 m-en nem sikerült, 4,09 m-re emeltette a magasságot és azon érvényes kísérletet lett. Persze 4 méternél már csak ő volt versenyben!

1921- 1940

A húszas évek elején Európában a skandinávok próbálták elsajátítani a rúdugrás „művészetét”. A dán Henry Petersen (civilben tornász volt) az 1920-as és 1924-es Olimpián is döntős helyezéseket ért el, mivel (1920-ban második, 1924-ben negyedik lett).

A norvég Charles Hoff (1,88 m magas volt) eredetileg tájfutóként kezdte, de kipróbálta a rúdugrást is (1920). Még egy év sem telt el és norvég rekordot állított föl, először (3,54 m-t) majd még ebben a szezonban 3,87 m-re javította legjobbját.

Ezzel az eredménnyel a világranglista a 3. helyezettje lett. C. Hoff tovább javult: 1922-ben 4,02 m-t ért el. Ezzel Ő lett az első 4 méteres európai ugró! Még abban a szezonban 4,12 m-t teljesített és nem volt megállás, 1923-ban 4,21 m-t ért el. Az utolsó csúcsa (4,25 m) 1937-ig állt fenn Norvégiában.

C. Hoff követője Lee Barnes lett, aki már középiskolásként (18 évesen 3,95 m-t ugrott). Mái is Ő a legfiatalabb Olimpiai bajnok rúdugró. C. Hoffnak jó esélye volt az 1928-as Olimpián a győzelemre, de amatőr „státusza” már nem volt biztos. (Amerikában járva - nászútja során-leckét adott „riválisainak”, némi pénzért). Mint profi tovább javította a rekordjait - 4,17 m fedett pályán, majd 4,19 m szabadtéren. 1931-ben 4,32 m-es eredményt ért el.

Norvégiában „visszaminősítették” amatőrré és 1933-ban nyerte utolsó bajnokságát (3,80 m). Sokáig ő volt az utolsó európai rúdugró, aki felvette a versenyt az amerikaiakkal. A norvég C. Hoff amerikai „látogatása” után a Yale egyetemista Sabin Carr évenként jelentősen javított egyéni csúcsán: 1925 (3,96 m)- 1926 (4,04 m) - 1927 (4,29 m).

A Párizsi Olimpián (1928) Lee Barnes győzött 4,31 m-el. Négy évvel később, az Amsterdami Olimpiát már S. Carr nyerte 4,20 m-rel, (L. Barnes ekkor csak ötödik lett). Ezen az Olimpián feltűnt egy „messziről jött” ember, Yenataro Nakazawa (Japán), aki a 6. helyezett lett az „amik” mögött, de az európaiak előtt. Az Ő pályafutását honfitársa Shuhei Nishida követte (4,10 m-es eredménnyel országos rekordot állítva fel)!

A Los-Angelesben az Olimpián (1932) az amerikai-japán harc nagyon izgalmas volt. Három amerikai – Graber, Miller, Jefferson- egy japán, Nishida ellen. S. Nishida nem adta „olcsón”, háromszor javította meg egyéni csúcsát, de végül 4,30 m-el csak második tudott lenni. Miller nyert 4,35 m-el. (Miller utolsó ugrásánál a lécs nagyon „rezgett” de végül fenn maradt). S. Nishida Budapestre is ellátogatott, 1935-ben az első Universiadén (World Student Games) 4,30 m-el nyert. Az amerikaiak is tovább javították a rekordot és az Európai turnéjukon-Cambridgben- Keith Brown 4,39 m-t ugrott.

Az USA –Japán vetélkedés tovább tartott, a Japán Oe 4,39 m-re javította az Ázsia rekordot. Ezzel párhuzamosan az „amik” az olimpiai részvételért küzdöttek. Az amerikai bajnokságon (AAU Championships) 4,34 m-nél még hárman voltak versenyben, de végül a pár hónapja még ismeretlen Georg Varoff 4,43 m-es világcsúccsal nyert. G. Varoff azt gondolta, hogy ő már olimpiai résztvevő. Az ezután következő válogatón három kaliforniai másként gondolkodott. Bill Sefton, Earl Meadows és Bill Graber 4,34 m-nél még mind hárman versenyben voltak, csak G. Varoff hibázott, így „otthon maradt”!

Az Olimpián (1936) az „amerikai-japán háború” tovább folytatódott. Két Japán (Oe és Nishida), valamint két amerikai (E. Meadows és B. Sefton) 4,35 m-nél még versenyben voltak. A verseny közel öt órán át tartott. Reflektorfény mellett 4,37 m-nél csak E. Meadows volt sikeres második kísérletével. A két japán „szétugrás” során legyőzte a másik amerikai (B. Sefton), így ők lettek ezüst-, ill. bronzérmesek. (A két japán atléta végül úgy határozott, hogy kettévágják mind a két érmet, így mindegyikük egy fél bronz és fél ezüstöt tartott meg)!

Az Olimpia után sem állt meg a fejlődés. B. Sefton és E. Meadows 4,54 m-et ugrott a nyugati partvidéken (Los Angelesben). B. Sefton 35 évesen egy fedett pályás veterán versenyen még 4,42 m-t teljesített (1948).

Európa kissé lemaradt ebben a vetélkedésben. A szovjet Ozolin 1938-ban megjavította az európai rekordot (4,29 m), majd 4,30 m-el is „megbirkózott”.

A szovjetek ekkor még nem voltak tagjai az IAAF-nek, ezért a rekord csak „hazai” maradt! A II. világháború után Ozolin -a svéd Lindberg (4,17 m) mögött - 4,10 m-el a második lett. A másik szovjet atléta Dychkov 1939-ben 4,20 m-t teljesített.

E két „szovjet” (valójában orosz), hazájuk neves edzői lettek és a későbbi szovjet sikerek sokáig az ő nevükhöz fűzhetők!

Ez időszak legjobb európai ugrója a norvég Erling Kaas volt, aki 1939-ben 4,27 m-t ugrott.

A rúdugrás egyik legnagyobb egyénisége a holland származású amerikai állampolgár Cornelius Warmerdam - becenevén: „Dutch”- (183 cm / 72 kg) volt. 14 évesen kezdett ugrani, fejlődése évente dinamikus alakult: 2,71- 3,04- 3,32- 3,72 m. Ahelyett, hogy a szokásos amerikai karriert folytatta volna, nem ment főiskolára, hanem apjának az ültetvényén dolgozott és emellett „gyakorolta” a rúdugrást.

Később mégis tovább tanult, nemcsak mint hallgató, hanem mint atléta is. Fejlődése évente a következő: 4,11 m (1934), 4,28 m (1935), 4,31 m (1936), 4,46 m (1937). Így fejezte be a főiskolát, de nem az atlétikát! 1938-ban USA bajnok lett (4,42 m), 1940-ben 4,57 m-re javította egyéni csúcsát.

1941 -1960

Cornelius Warmerdam 1941-ben tovább erősödött. Képességeinek gyakorlatilag nem voltak határai: (4,74 m-t ugrott). 1942-ben 4,77 m-t ért el! (Ez utóbbi csúcsnál a nézők darabokra törték az ugrólécet és „szuvenírként” szétkapkodták azt). Fedett pályán is folytatta a csúcsok sorozatát: 1943-ban Chicagóban 4,78 m-es eredménnyel zárta sikeres pályafutását.

Mint tengerész hadnagy részt vett a háborúban, nyolc évvel a háború befejezése után 37 évesen is még 4,37 m-t ugrott. Fogásmagassága 4,03 m volt (0,75 m volt a legtöbb „rádolgozási magassága”), többek szerint mindent nagyszerűen csinált. Érdekességként elmondható továbbá, hogy edzésen sohasem ugrott 4,26 m-nél nagyobbat.

C. Warmerdam visszavonulása után úgy tűnt, mintha az időt néhány évvel visszaforgatták volna. Az 1948-as Londoni Olimpiát 4,30 m-el nyerte az amerikai Guinn Smith (az otthoni válogatón 4,47 m-el kvalifikálta magát). Ezen az Olimpián már mindenki fémrúddal ugrott, bambuszt nem használt már senki. A fémrúd kevésbé hajlékony, de sokkal biztonságosabb volt. (A bambusz rudak, ugyanis fokozatosan kiszáradtak és ezzel egyre törékenyebbek lettek).

A Londoni Olimpia bronzérmese – Bob Richard- 4,59 m-t szabadtéren, majd 4,69 m-t, teljesített fedett pályán. Úgy tűnt a fedett pályás „lengő-padló” némi előnyt jelentett az elugrásnál számára. Az élmezőny „sűrűsödött”, de főleg amerikaiakkal: Don Cooper 4,57 m (100 yardon 9,7 mp-et tudott), Don Laz 4,61 m-t, Bob Richard szabad téren 4,70 m-t, fedett pályán 4,72 m-t ért el.

B. Richard az egyik legsikeresebb amerikai rúdugró volt. Kétszer nyert Olimpiát – 1952-ben (4,55 m) és 1956-ban 4,56 m-rel. Emellett a két arany mellett, kilencszer amerikai bajnok lett szabadtéren, és nyolcszor fedett pályán! Sokoldalúságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy háromszor nyert hazájában tízpróba bajnokságot (legjobbja:7313 pont). Széles karriert futott be, mert az atlétikai versenyzést befejezve „civilben” vallásügyi miniszter lett!

Európában az 1950-es évek elejéig a rúdugrók főleg a tornászok közül kerültek ki, futósebességük általában „szerény” volt, melyen változtatni kellett!

A svéd R. T. Lundberg és a szovjet P. Donisenko, mindketten 14,7 mp-et tudtak 110 m-es gátfutásban. R. T. Lundberg 1950-ben 4,30 m-el Európa bajnok és három Olimpián is helyezett lett (1948-ban 5.- 1952-ben 3. és 1956-ban 5.).

Legjobb eredménye 4,46 m volt. P. Danisenko 1952-ben az Olimpián 4,46 m-rel 4. helyezett lett és még 39 évesen is 4,30 m-t teljesített. Két európai - akik az amerikai egyetemeket látogatták- E. Landström (finn) és G. Roubanis (görög), sokat tanultak az amerikaiaktól és azt haza is vitték. E. Landström 1954-ben és 1958-ban Európa bajnok lett 4,40 m-, illetve 4,50 m-el. G. Roubanis 4,60 m-t ugrott az 1956-os Olimpián és ezzel bronzérmes volt.

Ő használt először „üvegszálás” rudat. A rudak akkoriban inkább egy csőhöz hasonlítottak, nem volt előhajlásuk, melyet a későbbi években (1970) feltalált banán-rudak már megtestesítettek. Ezek a banán alakú cata-pole rudak ismét nagyban forradalmasították a rúdugrás fejlődését.

C. Warmerdam 4,77 m-es világcsúcsa hamarosan megdőlt! Az új „sztár” Bob Gutowski 19 évesen 4,00 m (1954), majd 1955-ben 4,43 m és 1956-ban 4,70 m-es eredményeket ért el. B. Gutowski az olimpiai válogatón csak 4. lett. Aki megelőztet Gutowskit (Jim Graham) bokasérülést szenvedett, így utat nyitott B. Gutowskinak az olimpiai induláshoz. A Melbourni Olimpián (1956) B. Gutowski „csak” ezüstérmes lett. Egy évvel később, 1957-ben 4,78 m-es világcsúcsot ugrott viszont. Néhány hét múlva 4,82 m-t teljesített, de ezt csak Amerikában fogadták el, az IAAF nem hitelesítette! (Mellesleg 40 perccel a csúcscsúcs előtt távolban 7,39 m-t ugrott, mely teljesítményét három évvel később 7,54 m-re javította).

A „fémrúd” legnagyobb utolsó alakja Don Bragg, más néven Tarzan volt. Egy „kora érett” tehetség volt (18 évesen már 4,19 m, 20 évesen pedig 4,57 m-t ugrott). 1959-ben a fedett pályás rekordot 4,81 m-re javította. A következő évben (1960) megnyerte az USA olimpiai válogatóját, mégpedig 480 m-es világcsúccsal! (Egyesek szerint az ilyen válogató több számban is „nehezebb” volt, mint maga az Olimpiai döntő).

D. Bragg folytatta „menetelését”: 1960 Róma 4,70 m-el Olimpiai bajnok lett. Mögötte Ron Morris (USA) 4,60 m-rel lett a második. A 3. és 4. helyen a finn Eeles Landström és Puerto Ricóból származó Rolando Cruz osztozott, mindketten 4,55 m-t teljesíttek. A német Európa-rekorder Manfred Preussger és a szovjet Janis Krasovskis elmaradtak a várakozástól.

1961-1980

Az 1961-ben tömegesen megjelent az „üvegrúd”, - üvegszálak összeragasztásával készítették, mely forradalmasította ezt a versenyszámot. (R. Ganslen - korábban USA bajnok (4,39 m) szerint, hajlékony rúddal a szovjet Ozolin már 1958-ban ugrott). Az „új rúddal” a jobb ugrók a 15 láb (4,57 m) magasságot már könnyedén ugrották. A merev fémrúd - biztonságon túl- igen csekély előnyt jelentett a bambusz rúddal szemben.

Az üvegrúd viszont az elugrás során jelentősen meghajlott, majd a tárolt energiát visszaadva szinte „katapultálta” az ugrót. A fogás magasságot is 30-40 cm-el feljebb lehetett így vinni. Az 1960 előtti teljesítményeket nem lehet ezért összehasonlítani ezen időszak utáni eredményekkel.

Ettől függetlenül nem tartjuk helytállóknak azt a korábban sokszor hangzott kijelentést, miszerint: „hogya nem találták volna fel az üveg rudat még mindig C. Warmerdam lenne a világcsúcstartó”.

Az ilyen vélemények nem veszik figyelembe, vagy alábecsülik azt a fejlődést, ami a „warmerdami korszak” rúdugrását követte. Nevezetesen jobb kondicionális képességek kialakítása, speciálisabb edzés módszerek alkalmazása, jobb felkészülési körülmények, táplálkozási szokások és magasabb szintű nemzetközi versenyprogramok kialakulása stb..

Mindezektől függetlenül az üvegszál rúd valóságos „robbanást” okozott. A világcsúcs 1961-1980 között 40-szer dőlt meg! Ebben benne van az összes „hitelesített” és néhány nem „ratifikált” csúcs is). Az 1980-as év végén 5,78 m volt a világcsúcs. Húsz év alatt közel 1 méteres javulás történt.

A táblázat mindezt jól demonstrálja:

Világ legjobbja 1. hely (m)	világ 50. helyezette (m)
1960 4,80	4,45
1961 4,83	4,47
1962 4,94	4,56
1963 5,20	4,65
1964 5,28	4,75
1970 5,49	5,03
1980 5,78	5,40

Elmondhatjuk, hogy nem volt még egyik atlétikai versenyszámban 20 év alatt ekkora fejlődés. Az első „üveg rudas” világcsúcsot G. Davies (USA) 1961-ben ugrotta 4,83 m-rel. Nem sokkal utána a finn **P. Nikula** 1962-ben „megtörte” az **USA 35 éves** „monopóliumát” és 4,94 m-el új világcsúcsot állított fel. Ő volt az első, aki átugrotta az öt métert, igaz „nem hivatalos” körülmények között. (Ez egy fedett pályás „bemutató-versenyen” történt, ahol 1963-ban az 5,10 m-es magasság sikerült).

Kárpótlásul még ez év nyarán Poriban hivatalos körülmények között 5,00 méterrel új Európa-csúcsot állított föl. Azért „csak” európai, mert időközben az amerikaiak sem tétlenkednek. Pár nappal a 20. életéve előtt B. Sternberg szintén 5,00 métert ugrott. A következő hetekben folytatódott az USA-sorozata: B. Sternberg (5,08 m), J. Pennel (5,08 m). (B. Sternberg néhány nap múlva súlyosan megsérül, amikor trambulínon dupla hátra szaltót gyakorol, így élete végéig nyaktól lefele megbénult).

B. Sternberg szerénységét mi sem tudja jobban felfedni, mint amikor az 5,08 m-es világcsúcsa után így nyilatkozott: „Csak annyit akarok mondani a csúcsról, hogy üvegrúddal ugrottam, a legnagyobb ugró ma is C. Warmerdam”. A „katapult” rúd - ahogy D. Bragg nevezte - folytatta karrierjét és 1963 végén J. Pennel 520 m-re javította a világcsúcsot.

A Tokiói Olimpián (1964) a legjobb amerikai, Fred Hansen (5,28 m-el világcsúcstartó volt) három némettel csatázott a bajnoki címért. A kilenc órás küzdelem végén a következő sorrend alakult ki: 1. F. Hansen (USA) 5,10 m - 2. W. Reinhardt (DDR) 5,05 m - 3. K. Lehnertz (DDR) 5,00 m - 4. M. Pressburger (NDK) 5,00 m.

Érdekességként elmondható, hogy erre az olimpiára Magyarországon 4,60 m-ben állapították meg a szintet (kétszeri teljesítés kellett hozzá), melyre Miskei János (4,45 m) és Moldvai Ferenc pályázott a legnagyobb eséllyel, azonban megfelelő rudak hiányában, sérülések és rossz beidegzések meggátolták akkori sikeres szereplésüket.

Az új üvegszálas rúd elsősorban a fiatal „kezdő” ugrók számára volt előnyös, ők hamar át tudtak térni az új technikára. Például Ron Morris, aki 1960-ban fémrúddal ezüstérmes lett az olimpián (4,70 m), utána üvegrúddal 5,03 m-t teljesített. Jó példa erre M. Pressburger is, aki 4,65 m-ről hirtelen 5,15 m-re fejlődött az „új rúd” segítségével.

Az „üvegrúd fia” B. Seagren, aki 1966 -1972 között 5,32 m-ről 5,63 m-re javította a világcsúcsot. 1968-ban olimpiai bajnok lett (5,40 m), még két német versenyző is ugyanennyit ugrott, C. Schiprowski (NSZK) és W. Nordwig (NDK), így Európa az üvegszálas rudakkal is bizonyított.

1962-ben az Eb-et P. Nikula 4,80 m-el nyerte, aki még fém rúddal ugrott! Aztán jött W. Nordwig, kinek Eb sorozata a következő: 1966-ban 5,10 m, 1969-ben 5,30 m, 1971-ben 5,35 m. W. Nordwig egy nagyon jó versenyző volt. 1970-ben kétszer javított világcsúcsot (5,45 m és 5,46 m). Még ebben az évben a görög Papanikolaou Athénben elkápráztatta honfitársait 5,49 m-es világcsúcs eredményével.

1972-ben történelmi esemény zajlott Münchenben az Olimpián, mivel 16 db. egymást követő olimpiai győzelem után az amerikaiak „elveszítették” a rúdugrás aranyát! Aki ezt „véghezvitte” nem más volt, mint W. Nordwig. A történet azonban kissé komplikált. A rúdgyártók soha nem szüntették meg a kísérletezést egy jobb rúd elkészítésére. A legújabb modell az óceán mindkét partján hozzáférhető volt. B. Seagren az új rúddal (banán-rúd) 5,63 m-t ugrott az USA Olimpiai válogatóján.

Az IAAF először következetlen döntést hozott és az „új” rudat nem engedte használni az Olimpián. A döntés dátuma július 25. volt. Augusztus 27-én „korrigálták” az első döntést és mégis engedélyezték az új rúd használatát. Három nap múlva, augusztus 30-án, - 48 órával a selejtezők előtt- újra tiltás következett. Ez azt jelentette, hogy B. Seagren és még mások is arra kényszerültek, hogy nem használhatták azokat a rudakat melyekkel az olimpia előtt edzhettek.

Az már szinte humoros volt, hogy W. Nordwig az új típust (addig a régi, barna cata-pole rúdja volt) csak a verseny előtti héten próbálhatta ki. Mindettől függetlenül W. Nordwig 5,50 m-es egyéni csúccsal nyerte az Olimpiát. B. Seagren 5,40 m-el második, és a harmadik helyen a másik amerikai J. Johnson- 5,35 m-el végzett. A két európai,- akik kívül maradtak ebből a rúd „cirkuszból”- a svéd Isakson és az olasz R. Dionisi. (aki arról volt híres, hogy hátragurulás során teljesen hátravetette a fejét egészen addig, hogy szinte belelátott a letűző gödörbe) nem került be a döntőbe.

Ez főleg Isakson-nak volt „keserű pirula” hiszen ő a szezon elején többször javított világcsúcsot. 5,55 m-ig jutott el (egy „nem hitelesített” 5,59 m-t is ugrott). Isakson kétszer nyert ezüstérmet Eb-on, (1969, 1971).

R. Dionisi egy Európa – Amerika viadalon nyert és 1969-ben a fedett pályás Eb-en is aranyérmes lett (élete legjobbja 5,45 m volt). W. Nordwig a „müncheni arany” után visszavonult. Az európai elsőségért három „ugróiskola” harcolt: a franciák, a lengyelek és az oroszok - akkoriban Szovjetek-. Az USA mintha „feladta volna”- legalábbis időlegesen- ezt a küzdelmet.

Az 1974-es Eb-on, Rómában a szovjet Kishkun 5,35 m-el nyert. Az 1976-os Olimpián (Montreal) az amerikaiak újból „éhesek lettek a sikerre”. Ezt jelezte, hogy D. Roberts 5,65 m-el visszaszerezte a világcsúcsot.

Ezt tovább javította E. Bell (5,67 m). De D. Roberts „válasza” sem maradt el és 5,70 m-el nyerte az amerikai válogatót. Az Olimpia igazi „nagy” versenyt hozott. Szinte póker játékhoz hasonlóan emeltek és kihagytak magasságokat, azaz hatalmas taktikai harcot vívtak. Végül hárman ugrották át az 5,50 m-t (a lengyel T. Slusarski nyert, a finn A. Kalliomaki és a világcsúcstartó B. Roberts előtt).

A francia ugróiskola csodálatos fejlődést produkált két kiváló szakember munkájának köszönhetően. Név szerint J. C. Perrin és M. Houvion. Ez utóbbi 1963-ban francia csúcstartó volt 4,87 m-el. Az első francia világcsúcstartó T. Vigneron lett 5,75 m-el (1980). Utána következett M. Houvion fia – Philippe Houvion-, aki tovább emelte a csúcsot 5,77 m-re, két héttel a Moszkvai Olimpia előtt.

A játékokon (1980) az amerikaiak távolléte miatt szovjet, francia, lengyel „hármass viadal” játszódott le. A győztes lengyel W. Kozakiewicz 5,78 m-es világcsúccsal nyert. (W. Kozakiewicz 12 évesen kezdte el a rúdugrást és 1980-ban javította meg a világcsúcsot 5,78 m-rel, az olimpián. Technikai újítása a nyitott térdekkkel végrehajtott hátragurulás volt, melyet, azóta sem nagyon látni a versenyeken). A verseny másik két érmese, holtversenyben 2. lett: a szovjet K. Volkov és a lengyel T. Slusarski egyaránt 5,65 m-t teljesített. A francia F. Houvion szintén 5,65 m-el csak a negyedik helyen végzett.

Akkoriban a lengyel-szovjet ellentétek nagyon kiélezettek voltak, a hazai közönség fütyüléssel rendre megzavarta a lengyel versenyzőket. W. Kozakiewicz a világcsúcsot jelentő bajnoki ugrása után félreérthetetlenül egy „bányászjelvényt” mutatott be a közönségnek.

1981-1990

1981-ben a Világkupán: 1. K. Volkov (szovjet) 5,70 m, 2. Bellott (francia) 5,55 m, 3. Olson (USA) 5,50 m. 1982-ben, az Eb-on (Athén) 1. Krupszkij (szovjet) 5,60 m, 2. Polyakov (szovjet) 5,60 m, 3. Tarev (bolgár) 5,60 m-rel. 1983-ban a VB-on (Helsinki): 1. Bubka (szovjet) 5,70 m, 2. Volkov (szovjet) 5,60 m, 3. Tarev (bolgár) 5,60 m. Ebben az évben a lehetséges kilenc éremből ötöt a szovjetek szereztek meg és ebből 3 arany volt.

Az 1984-es Olimpiát (Los Angeles) a „Keleti Blokk” bojkottálta, így a francia P. Quinon 5,75 m-el nyer, aki ezt megelőzően 1983-ban 5,82 m-el világcsúcsot is ugrott. Ezek után 1985-től az 1988-as olimpiáig, ismét egy szovjetversenyző S. Bubka nyerte a nagy versenyeket: 1985 Világkupa: 1. S. Bubka 5,85 m- 1986 Eb. 1. S. Bubka 5,85 m- 1987 VB 1. S. Bubka 5,85 m - 1988 Olimpia 1. S. Bubka 5.90 m.

De még az sem volt elég, hogy S. Bubka mindig aranyérmet szerzett, még négy „másik” érem is a szovjeteké lett ebben az időszakban.

A francia Collet a 1989-es Világkupán megtörte a szovjet dominanciát, és 5,75 m-el aranyérmes lett. Az 1990-es Spliti Eb-en megint a szovjetek „taroltak”. (1. R. Gataullin 5,85 m, 2. Jegorov 5,75 m, 3. Fehringner (Ausztria) 5,75 m).

1981 és 1989 között a világcsúcs 14-szer dőlt meg! A szovjetek mellett a francia „iskola” is kivett a részét ebben a „drámai” fejlődésben.

1984 (Róma): a francia Vigneron 5,91 m-es világcsúcsa 10 percig tartott, mivel S. Bubka nemsokára 5,94 m-re javította azt.

A szovjet „rúd dominanciát” jól jelezte, hogy öt ugró- 5,80 m és 5,85 m között- nem tudta magát a „Spliti Eb csapatba” beküzdeni.

A franciák próbálták az oroszokat „követni” több, kevesebb sikerrel, P. Collet 5,94 m (fedett pályán). Ő is többször próbálkozott a léccel történő „rögzítésével”, ugrás közben. Ezt a trükköt az amerikai D. Volz után „volzingolásnak” hívták. Ezt a korrigáló mozdulatot, nemsokára betiltották.

Ennek az időszaknak egy magyar származású, az 1980-as években Franciaországba kivándorolt tehetsége Salbert Ferenc volt, aki egy rúdugrást népszerűsítő versenyen 6,00 m fölötti eredményt ért el -S. Bubka után másodikként a világon-, azonban eredményét formai okokra hivatkozva nem fogadta el a Nemzetközi Atlétikai Szövetség!

1991 – 2010

1991. VB Tokió:

Az 1991-es VB-nak szerencsére magyar vonatkozása is volt, hiszen kiváló rúdugrónk **Bagyula István**, felejtethetetlen versenyzéssel kis híján legyőzte S. Bubkát. Az ukrán versenyző többszöri fájdalomcsillapító kezelés után, az 5,70 m teljesítését követően, az 5,90 m-en sikertelen kísérletet tett. Két honfitársa (M. Tarasov, R. Gataullin) és Bagyula teljesítették az 5,85 m-t, majd Bagyula, immár egyedülként, az 5,90 m-t.

S. Bubka ezután kihagyta az 5,90 m-t, és ha a végső 5,95 m-re tartalékolta két ugrását elhibázta volna, Bagyula aranyérmes, S. Bubka pedig csak hetedik. Ekkor “Szergej cár” elrontotta a még megmaradt két kísérlete egyikét, de az utolsó lehetőségét már nem.

Bagyula István nem kisebb személyiségeket előzött meg, mint M. Tarasov (URS) 5.85 m, R. Gataullin (URS) 5.85 m, P.Widén (SWE) 5.75 m, T. Bright (USA) 5.75 m, H. Fehringer (AUT) 5.60 m, T. Vigneron (FRA) 5.60 m, B. Zintl (GER) 5.50 m, J. Galfione (FRA).

Pisti bravúros teljesítményéről a média így számolt be: „Rúdugrás döntő, Tokió – VB/1991.augusztus 29. Tagadhatatlan, hogy ez a versenyszám sok izgalmat tartogat a nézőknek, és nemcsak a látványos elrugaszkodás vagy a léccel megremegésének pillanataiban. Ha valakinek szurkolunk, egy-egy rontás után „órákat” lehet idegeskedni a következő kísérletig, jó sokáig tart a bizonytalanság, mire elérkezik a javítási alkalom.

S bizony Bagyulával is így jártunk, mert már 550-en ismétlésre kényszerült. Igaz, utána az 560-at és az 570-et is elsőre megugrotta. Kezdetől fogva látszott, hogy leginkább a szovjetektől kell tartania. Az egy év múlva Barcelonában olimpiai bajnokságot nyerő Makszim Tarasov 550-en kezdett, és az 570-et is egyből átvitte. Bubka itt szállt be, és lezseren teljesítette a magasságot. R. Gataullin szintén ezen a magasságon indított, ám neki egyszer javítania kellett.

A léccel most 580 centin. R. Gataullin veri, M. Tarasov átviszi. I. Bagyula következik. A keze! Nem tudta kiemelni, azzal leviszi... Másodszorra azonban sikerül. . Gataullin 585-re vált. Elsőre leveri. Sajnos I. Bagyula is. M. Tarasov ugorja. R. Gataullinnak másodikként remeg a léccel, de fennmarad. I. Bagyula jön. Felzúg a taps, azaz megvan neki! A harmadik helyen áll ekkor.

590-re emelnek. Mindhárom szovjet veri. Bagyula viszont elsőre átugorja! M. Tarasov kiesik. Gataullin 595-re megy – ő is elvéri. Versenyzőnk tehát legrosszabb esetben is második! És vajon hogyan érzi magát S. Bubka? Ő is 595-ön folytatja. Láthatóan ideges. Nekifut, megáll. Aztán leveri. István is, de jobb a kísérleti aránya még mindig... Az akkoriban 612

centiméterrel (azóta pedig már jó ideje 614 /teremben 615cm-rel) világrekorder Bubka a szakadék szélén. Harmadszorra azonban hatalmasat ugrik, magasan átviszi az 595-öt. Bagyula második próbálkozása már nem az igazi, de utolsóra majdnem sikerül az egyéni csúcsát jelentő magasság! A lényeg azonban, hogy a magyar fiúé az ezüst”!

A fenti idézetet a következő helyen találni:

http://www.masz.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=1840:bagyula-atokioi-vb-n&catid=29:hirek-kuelfoeldrl&Itemid=34

A fantasztikusan izgalmas és drámai pillanatot felsorakoztató világbajnoki döntő pillanatait egy 6:43 mp-es videó tartalmazza, melynél 3:32 mp - től látható Bagyula 5,90 m-es ezüstérmét jelentő ugrása.

Lásd: http://www.youtube.com/watch?v=f10QEc00-uI&feature=player_embedded

A következőkben a magyar atlétika egyik legeredményesebb világbajnoki szereplőjének Bagyula Istvánnak a legfontosabb nemzetközi helyezéseit és eredményeit mutatjuk be:

Junior (20 év alattiak) Európa bajnokság:

2. hely 1987. Birmingham 5,30 m.

Junior (20 év alattiak) világbajnokság:

1. hely 1988. Sudbury 5,65 m.

Felnőtt szabadtéri Világbajnokság:

2. hely 1991. Tokió 5,90 m.

Felnőtt Fedett pályás Európa bajnokság:

2. hely 1992. Genova 5,80 m.

A jelenleg is érvényben lévő országos csúcsot 5,92 m-rel is Bagyula István tartja, mely eredményét 1991-ben Linzben érte el.

Folytassuk a visszatekintést a különböző nagy világversenyek legjobb helyezetteinek bemutatásával.

1992-es Olimpia Barcelona:

Bagyula István a „B” csoportban 5,55 m-rel szerezte meg a döntőbe jutás lehetőségét, ahol azonban balszerencsésen versenyzett és csak 5,30 m-t ért el. Ezzel a teljesítménnyel az előkelő 9. helyen végzett.

A versenyt az akkoriban Egyesített Csapat néven versenyző orosz M. Tarasov nyerte, az azonos színekben induló és megegyező magasságot ugró (5,80 m) I. Trandekov előtt. A verseny bronzérmese nagy meglepetésre a spanyol J. G. Chico lett. A legnagyobb meglepetést mégsem ő, hanem S. Bubka okozta, aki kezdőmagasságát háromszor leverte és eredmény nélkül „kiesett” a versenyen.

1993-as VB Stuttgart:

45 versenyző indult, a 12-es döntőhöz 5,65 m kellett, melyet szerencsésen teljesített Bagyula István is.

Végezetül a döntőben, 5,70 m-es eredménnyel István az igen előkelő 10. helyet szerezte meg azonos eredménnyel, de rosszabb kísérleti feltételekkel, mint a 8. helyezett J. Galfione és S. Bubka testvére V. Bubka.

S. Bubka 5,70 m-en kezdett, majd kihagyta az 5 cm-es emeléseket egészen 5,90 m-ig, melyet ismét elsőre teljesített. A 6,00 m-sem okozott problémát első kísérletére magasan repült át a léc felett.

S. Bubka már azt is megengedhette magának, hogy amikor (a versenyt már megnyerte) világcsúcscsúcskísérlethez emeltette a léceket, és a versenybírák nem engedélyezték számára az ugrás előtt egyébként kötelezően megjáró kellő pihenőidőt. A versenybírókkal folytatott heves vitát befejezte és elhagyta a pályát.

A nézők értetlenül, nagy „füttykoncert” keretében reagáltak le a történeteket. A kazak G. Megoroz 5,90 m-es kiváló eredménnyel ezüst, míg holtversenyben 5,80 m-es magassággal a fiatal M. Tarasov (RUS) és a rutinos I. Trandekov (RUS) végeztek a harmadik helyen.

1994. Eb Helsink:

Sem S. Bubka, sem a nagy tehetségnek „kikiáltott” orosz M. Tarasov nem indult el ezen a versenyen.

Jelenlétük hiányában, azonban R. Gataullin (6,00 m) és honfitársa I. Trandekov (5,90 m) is helytállt és megelőzte a francia J. Galfione-t (5,85 m). A selejtezőkből Bagyula István 5,60 m-es eredménnyel biztosította magát a döntőbe, ahol balszerencsés versenyzéssel az egy évvel azelőtti VB 10. helyét megismételve 5,60 m-rel fejezte be a versenyt.

1995. VB Göteborg:

Erre a VB-on újra rajthoz állt az előző Eb-on nem induló két világklasszis, az ukrán S. Bubka és az orosz M. Tarasov, (akiknek edzője és szaktanácsadója Vitalij Petrov edző volt, aki számos világklasszis rúdugrót készített már fel köztük Y. Isinbayeva jelenlegi világcsúcscsúcsainak is a „kovácsa” volt). Bagyula István 5,55 m-es eredményével az „A” csoport 9. helyén végzett és így sajnos nem került be a döntőbe.

A versenyt végül is V. Petrov rutinosabb tanítványa az ukrán S. Bubka nyerte meg 5,92 m-es teljesítménnyel, az őt szorosán követő orosz M. Tarasov (5,86 m) előtt. A bronzérmes, M. Tarasov-val egyenlő eredményt, de rosszabb kísérleti arányt produkáló francia J. Galfione szerezte meg.

Említést kell még tenni e korszakban versenyző, a rúdugrás lécvételének egyik nagy újítójáról is (S. Huffman), aki a megszokott bicska, vagy íves lécvételi technikáktól eltérően egyfajta bukó hasmánt technikát alakított ki.

(<http://www.youtube.com/watch?v=ismf1dD7gKc&feature=related>).

Ezen a versenyen, S. Huffman 5,70 m-es teljesítményével a 6. helyen végzett. (Egyéni legjobbja az igen jó eredménynek számító 5,85 m volt). Róla nevezték el az un. „Huffman-roller” technikát.

1996. Olimpia Atlanta:

Az európai rúdugró „nagyhatalmak” megegyező eredménnyel, csupán kísérleti különbséggel osztoztak a dobogón. 14 versenyző került be a döntőbe, a francia J. Galfione szerezte meg az aranyérmes a vele azonos eredményt (5,92 m) elérő második helyezett orosz I. Trandekov és a német A. Tivontchik előtt.

Sajnos, magyar érdekeltségünk ekkor már nem volt, mert Bagyula István nem vett részt ezen az olimpián.

1997. VB Athén:

13-an kerültek a döntőbe, melyhez 5,70 m-es teljesítmény kellett.

A versenyen S. Bubka helyzete némileg hasonló volt a tokiói 1991-es Világ bajnoksághoz, csak az előjelek voltak sokkal rosszabbak. Előző év decemberében műtötték achilles-inát, és az edzéseket csak áprilisban kezdhette el.

Athénban az 5,91 méter átugrásán a hetedik hely vagy az aranyérem esélye múlt. Másodikra teljesített 5,91m-es magassággal átvette a versenyt M. Tarasov és D. Starkey (USA) előtt.

S. Bubka a következő magasságot (5,96 m) kihagyta, mivel az előtte kísérletet tevő M. Tarasov elsöre átugrotta azt. D. Starkey egy érvénytelen kísérlet után ugyanígy döntött, ezért mindhárman ugrottak a 6,01 m-es magasságra, melyet S. Bubka elsöre teljesített, míg az amerikai két rontott kísérlettel kiesett.

M. Tarasov látva S. Bubka sikeres 6,01 m-es kísérletét, taktikázni kezdett és két meglévő kísérletét átvitte a következő magasságra (6,06 m) – melyet azonban már nem tudott teljesíteni. Így S. Bubka végül, a 6,01 m-es teljesítményével világbajnok lett.

1998. Eb Budapest:

Az egyébként Budapesten élő és edző orosz állampolgárságú M. Tarasov kihasználta a „hazai pálya” előnyeit és megszerezte az európai „koronát” 5,81 m-rel. A második helyet a német T. Lobinger (5,81 m) harcolta ki a francia olimpiai bajnok J. Galfione előtt (5,76 m).

1999. VB Sevilla:

13 versenyző került be a döntőbe, melyhez már az 5,65 m-es eredmény is elégnek bizonyult. Az Európa bajnok M. Tarasov (RUS) tovább erősítette nemzetközi pozícióját S. Bubka nyomdokába kívánt lépni kiváló ugrásaival. Végül, 2 cm-rel túljutott a 6,00 m-es „álomhatáron” és világbajnoki csúcsot állított fel.

A már Sydney-re „állampolgárilag-áthangolt” D. Markov (AUS) szerezte meg az ezüstérmet 5,90 m-es teljesítményével, az izraeli színekben versenyző A. Averbukh (5,80 m) előtt. A három német versenyző (D. Ecker, T. Lobinger, M. Stolle) kissé „hoppson maradt” és csak a 4-7. helyek egyikét szerezték meg.

2000. Olimpia Sydney:

5,65 m is elég volt a döntőbe jutáshoz a kissé őszi hideg, - ott tavaszi- időjárásnak köszönhetően.

A selejtezőket ugyanis a délelőtti órákban tartották, mikor a nap még nem melegítette fel a levegőt (a rudakat sem). A versenyzők így a puhább rúdjaikkal ugrottak, nem mindenki találta el a kívánt keménységet, vagy éppen nem rendelkezett az aktuális rúddal. M. Tarasov két éve veretlenül várta az olimpiai döntőt, volt már Európa és a Világ „rúdugró trónján” is.

S. Bubka már nem indult, így méltó álmokat dédélgethetett az olimpiai aranyérem megszerzésére. Az amerikaiak aztán áthúzták számításait és lerombolták évek óta szövögetett álmait. Kettős amerikai siker született, N. Hysong egyéni csúccsal szerezte meg az első helyet a tőle egyébként jobb eredménnyel rendelkező L. Johnson előtt. (Azonos eredményt értek el 5,90 m-t, de a jobb kísérleti arány döntött).

A tapasztalt és addig veretlen M. Tarasov nagy küzdelemben szintén jobb kísérleti feltételekkel szerezte meg a bronzérmet (5,90 m) a németek kiválósága M. Stolle előtt. A döntő persze már délutáni jó időben zajlott, így a 8. helyhez is még 5,80 m-es teljesítmény kellett!

2001. VB Edmonton:

Az „Ausztrál álom” D. Markov révén az olimpia után egy évvel beteljesült és 6,05 m-es világbajnoki csúccsal győzedelmeskedett. A Sevillai VB-hoz hasonlóan ezen a versenyen is az izraeli A. Averbukh követte 5,85 m-es teljesítményével. Melyet N. Hysong (USA) is teljesített, de mégis csak a harmadik helyet tudta megszerezni ezzel az eredménnyel.

2002. EB München:

Az eddigi versenyeken a dobogó alsóbb fokait bejáró, izraeli színekben rajthoz álló A. Averbukh végre megtapasztalhatta a dobogó legfelső fokát is az 5,85 m-es sikeres ugrásának köszönhetően. A német L. Börgering (5,80 m) szerezte meg a második helyet. Honfitársa T. Lobinger (5,80 m) is sok év ígéretes helyezése után „felért” a dobogóra.

2003. VB Saint-Denis:

A 2003-es esztendőben mintha a feje tetejére állt volna a világ eddig „ismeretlen” nemzetek rúdugrói diadalmaskodtak a világbajnokság döntőjében.

A legnagyobb meglepetést az olasz G. Gibilisco országos csúccsal elért első helye jelentette (5,90 m), nem sokkal kisebb meglepetést okozott a dél-afrikai O. Brits sem, aki az évi legjobb teljesítményét nyújtva a második helyen végzett (5,85 m). Ezek után P. Kristiansson-nak, nem kevesebbet, mint egyéni csúcsot (5,85 m) kellett ugrania a bronzéremhez.

2004. Olimpia Athén:

16 versenyző jutott be a döntőbe a selejtezőben elért eredményeknek köszönhetően. A maratoni hosszúságú verseny első két helyezését - az előző olimpiai döntőhöz hasonlóan - ismét két amerikai versenyző szerezte meg. Az amerikai hegemonia így újra folytatódott, igaz a személyek merőben mások lettek. T. Mack nyerte - olimpiai csúccsal (5,95 m) - az aranyat, honfitársa T. Stevenson (5,90 m) és az olasz G. Gibilisco (5,85 m) előtt. A nyolcadik helyhez az előző olimpiai 5,80 m-es eredménye helyett „csak” 5,65 m is elég volt.

2005. VB Helsinki:

A selejtező szint itt is 5,60 m volt, azonban egy elsőre ugrott 5,45 m már elegendőnek bizonyult a döntőbe kerüléshez, ahová így a szabályoknak megfelelően 12 fő került be. Az 5,60 m-t öt versenyző teljesítette az első csoportból, míg a másodikból csak egy (persze ekkorra már taktikai „harc” dúlt a második csoportban, így a döntő két későbbi dobogója is „könnyed” 5,45 m-el kerülhetett tovább a döntőbe, csak az orosz P. Gerasimovnak kellett 5,60 m-es teljesítményt elérnie.

A versenyt a holland R. Blom nyerte évi legjobb teljesítményét túlszárnyalva (5,80 m), míg az amerikai B. Walker „gyalogolt fel” a dobogó második fokára 5,75 m-es teljesítményével. A verseny bronzérmese, a selejtezőben (5,60 m) - már majdnem ekkorát - ugró P. Gerasimov lett 5,65 m-es eredménnyel.

Összegzésül el kell mondani, hogy a világbajnokságok utóbbi évtizedeinek leggyengébb dobogós átlagát produkálták az ugrók ezen a versenyen.

2006. Eb Göteborg:

A dobogósok átlaga az Eb-on sajnos még rosszabb lett ebben az évben, hiszen csak az „öreg kontinens” képviselői csaptak össze ezen a versenyen.

A 2006-os évben a négy évvel azelőtti Eb-on diadalmaskodó az izraeli A. Averbukh sikeresen megvédte Európa- bajnoki „trónját” (5,70 m), a német T. Lobinger ismét a dobogóra állhatott, (de már egy helyezéssel följebb), a bronzérmes pedig a francia R. Mesnil (5,65 m) nyakába akasztották.

2007. VB Osaka:

Ezen a világbajnokságon ismét francia és német versenyzők állhattak a dobogó alacsonyabb fokaira. A versenyben győztes az amerikai B. Walker (5,86 m) lett, aki 2005-ös VB ezüstjét „tovább fényesítette”. Vele egyező eredményt elérő - előző évben Eb bronzot szerző - francia R. Mesnil a második helyen végzett, míg a német iskola (T. Lobinger melletti) nagy egyénisége D. Ecker (5,81 m) lett a bronzérmes.

2008. Olimpia Peking:

13 versenyző jutott be a döntőbe, melyhez 5,65 m-es magasság elérése kellett. Három orosz versenyző is kvalifikálta magát. A döntőben J. Lukyanenko volt a legszerencsésebb közülük és felállhatott a dobogó második fokára egy harmadik kísérletre ugrott 5,85 m-es eredménnyel.

Harmadik helyezett, az ukrán D. Jurcsenko lett egy elsőre ugrott 5,70 m-es eredménnyel. A bajnoki címet S. Hooker szerezte meg Ausztráliának, méghozzá az 5.96 m-es olimpiai csúcst elérve.

2009. VB Berlin:

Peking olimpiai bajnoka (S. Hooker) folytatta „diadalmenetét” és egy évre győzelme után a német fővárosban is győzni tudott (5,90 m). Kettős francia „különítmény” követte őt a helyezettek listáján. R. Mesnil (FRA), - aki már évek óta stabil formában versenyzett - a dobogó második fokára állhatott (5,85 m). A bronzérmes R. Lavillenie (FRA) harcolta ki magának (5,80 m).

2010 Eb Barcelona:

A katalán fővárosban az előző évi VB harmadik helyezettje a francia R. Lavillenie állhatott fel a dobogó legfelső fokára (5,85 m), az évi legjobbukat elérő ukrán M. Mazuryk (5,80 m) és a lengyel P. Czerwinski (5,75 m) előtt.

A következőkben a rúdugrás legnagyobb személyiségének

S. Bubkának pályafutását mutatjuk be:

S. Bubka 1963-ban született. 1991-ig a Szovjetunió, majd Ukrajna színeiben vett részt különböző világversenyeken. Visszavonulásáig egy olimpiai és tíz világbajnoki aranyérmes szerzett (hatot szabadtéren, négyet fedett pályán).

S. Bubka nem csak a rúdugrásnak, hanem az egész világ atlétikájának kiemelkedő egyénisége volt. Az 1981-es Európai Junior Bajnokságon tűnt fel, ahol 5 méterrel a 7. helyen végzett. Két évvel később az 1983-as Helsinkiben VB-on 5,70 m-el nyert. A szovjet „rúdugró-cár” uralma ezután kezdődött igazán. A 6,15 m-es világcsúcsa ugrásánál 5,10 m-es magasságon fogott (tehát 115 cm-t tornászott rá). A nekifutás ideje az utolsó 10 méteren 0,978 mp volt.

Ez a sebesség egy 10 m/sec-os időnek felel meg (36 km/óra). S. Bubka első vereségét honfitársától R. Gataullintól szenvedte el. R. Gataullin S. Bubka legyőzésekor 1989-ben Leningrádban egy fedett pályás versenyen 6,02 m-t ugrott.

S. Bubka pályafutása során harmincöttször állított fel új világrekordot. Tizenhét szabad-, még tizenkilenc fedett pályán. Ő volt az első, aki átugrotta a hat méteres magasságot, és 2009. márciusáig az egyetlen, aki teljesítette a hat méter tíz centis szintet.

Két jelenleg is érvényben lévő világrekorddal rendelkezik. (1994. július 31-én, szabadtéren, 6,14 m-el, valamint 1993. február 21-én, 6,15 m-el Doneckben, fedett pályán állított fel máig is megdöntetlen csúcst).

A rúdugrásban elért abszolút dominanciáját tekintve nem volt szerencsés az olimpiai játékokkal kapcsolatban, hogy az 1984-es Los Angelesben rendezett Olimpián a szocialista tömbbe tartozó országok nem vettek részt. S. Bubka jó eséllyel pályázhatott volna az első helyre, hisz két hónappal a játékok előtt tizenkét centiméterrel ugrott nagyobb, mint a Los Angelesben aranyérmes francia P. Quinon.

S. Bubka 1988-ban Szöulban győzött és ezzel megszerezte első, és egyetlen olimpiai aranyérmét. A barcelonai olimpián (1992) három rontott ugrás után kiesett a döntőből. 1996-ban sérülés miatt lépett vissza, 2000-ben pedig nem jutott túl a selejtezőn.

2001. február 4-én, a donyecki rúdugró gálán szerepelt utoljára – rúdugróként. Ma ugyanis a sportdiplomácia a kenyere: a Nemzetközi Olimpiai Bizottságnak és az Ukrán Olimpiai Bizottságnak is elismert tagja. 2001-ben S. Bubka doktori címmel fejezte be tanulmányait a kijevi egyetem pedagógia szakán. Disszertációjának címe "A tanulók egyéni képességeinek fejlesztése a testnevelésben".

S. Bubka legjelentősebb győzelmeit a következőkben foglaljuk össze:

Olimpia:	1988 Szöul
Világbajnokságok:	1983 Helsinki 1987 Róma 1991 Tokió 1993 Stuttgart 1995 Göteborg 1997 Athén
Fedett pályás világbajnokságok:	1985 Párizs 1987 Indianapolis 1991 Sevilla 1995 Barcelona

Összegzés

Cikkünkben a férfi rúdugrás igen izgalmas és eseményekben gazdag történeti áttekintésének legjelentősebb fázisait és eseményeit mutattuk be. Megpróbáltuk felhívva a figyelmet az egyes korok nagy eseményeire és kiváló egyéniségeire.

A külföldi és hazai legeredményesebb ugrók versenyzői életútját röviden összefoglaltuk a legjobb eredményeik és világversenyeken elért helyezéseik tükrében.

Szerencsére, magyar vonatkozású eredményeket és eseményeket is fel tudunk sorakoztatni a számtalan érdekes esemény és stílustörténeti vonatkozás mellett.

Következő írásunkban a női rúdugrás - a férfiakétól ugyan rövidebb, de annál izgalmasabb-szakaszait és eseményeit sorakoztatjuk fel a masz.hu olvasóinak.